MILLIY IQTISODIYOTNI JADAL RIVOJLANTIRISH VA YUQORI O'SISH SURATLARINI TA'MINLASH

Ibragimov G'anijon G'ayratovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Innovatsion menejment kafedrasi, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc),dotsenti
g.ibragimov@tsue.uz
ORCID:**https://orcid.org/0009-0003-0567-4047**

Xolov Sunnatjon Zavqiddin o'g'li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Menejment fakulteti KB-76 guruh talabasi
sunnatjonxolov1@gmail.com
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.23890167

Annotasiya. Ushbu tezisda milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlashning asosiy omillari, jumladan investitsiyalar, innovatsiyalar, modernizatsiya va tadbirkorlikni rivojlantirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar va ularning iqtisodiy o'sishga ta'siri ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: milliy iqtisodiyot, iqtisodiy o'sish, investitsiyalar, innovatsiyalar, modernizatsiya, tadbirkorlik.

Аннотация. В данной тезисе рассматриваются основные факторы обеспечения ускоренного развития национальной экономики и высоких темпов экономического роста, включая инвестиции, инновации, модернизацию и развитие предпринимательства. Также рассмотрены проводимые в Узбекистане экономические реформы и их влияние на экономический рост.

Ключевые слова: национальная экономика, экономический рост, инвестиции, инновации, модернизация, предпринимательство.

Abstract. This thesis examines the main factors of rapid national economic development and high economic growth, including investment, innovation, modernization, and entrepreneurship development. It also considers the economic reforms implemented in Uzbekistan and their impact on economic growth.

Keywords: national economy, economic growth, investment, innovation, modernization, entrepreneurship.

Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash davlatning iqtisodiy siyosati va strategik rejalashtirish jarayonida ustuvor vazifa hisoblanadi. Mamlakatning makroiqtisodiy barqarorligi, sanoatning raqobatbardoshligi, investitsiya jozibadorligi hamda aholi farovonligi aynan iqtisodiyotning o'sish dinamikasi bilan chambarchas bog'liqdir. So'nggi yillarda O'zbekistonda amalga

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar, iqtisodiyotning ochiqligi va bozor mexanizmlarining erkinlashtirilishi iqtisodiy o'sishni tezlashtirish uchun muhim zamin yaratmoqda.[1]

Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish jarayonida inson kapitalining o'rni alohida ahamiyatga ega. Malakali kadrlarni tayyorlash, ta'lim sifatini oshirish, kasbiy qayta tayyorlash va zamonaviy bilimlarni o'rgatish orqali iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida innovatsion yondashuvni kuchaytirish mumkin. Raqamli iqtisodiyot, sun'iy intellekt texnologiyalari, axborot tizimlari va texnoparklar tarmog'ini kengaytirish yuqori o'sish sur'atlariga erishishda asosiy omillardan biri sanaladi. Mamlakatda amalga oshirilayotgan institutsional islohotlar, normativ-huquqiy bazaning takomillashuvi, tadbirkorlik erkinligining kengayishi va davlat xizmatlarini raqamlashtirish iqtisodiy o'sishni tezlashtiruvchi tizimli omillardandir. Xususan, elektron hukumat tizimi, raqamli hisob-kitoblar, soliq to'lovlarining onlayn shakllantirilishi iqtisodiy jarayonlarning shaffofligini ta'minlab, investorlar ishonchini kuchaytiradi. Bundan tashqari, regional iqtisodiyotni rivojlantirish, hududlarning resurs salohiyatidan to'liq foydalanish, qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish, sanoat zonalarini yaratish va eksport geografiyasini kengaytirish iqtisodiyotning uzluksiz o'sishiga xizmat qiladi. Hududiy sanoatni rivojlantirish orqali yangi ishlab chiqarish klasterlari shakllanadi, mehnat resurslaridan samarali foydalanish kuchayadi va ichki bozor barqarorlashadi.

Energetika tizimini modernizatsiya qilish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish, transport-logistika infratuzilmasini kengaytirish — bularning barchasi iqtisodiy faollikni oshiradi va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytiradi. Xususan, "yashil iqtisodiyot" tamoyillarini joriy etish nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlaydi, balki energiya tejamkor texnologiyalarni keng qo'llash orqali davlat xarajatlarini kamaytirib, iqtisodiy o'sish sur'atlarini yanada jadallashtiradi. Bundan tashqari, xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlarida faol ishtirok etish, qo'shni davlatlar bilan savdo aloqalarini kengaytirish, bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish va logistika yo'laklarini optimallashtirish eksport salohiyatini oshirib, milliy iqtisodiyotning global bozorlar bilan uyg'unlashuviga imkon beradi. Umuman olganda, milliy iqtisodiyotni barqaror va jadal rivojlantirish — investitsiyalar, inson kapitali, innovatsiyalar, modernizatsiya, infratuzilma, makroiqtisodiy barqarorlik va samarali boshqaruvning uyg'unlashgan tizimini talab qiladi. Shu omillarning kompleks tarzda amalga oshirilishi O'zbekiston iqtisodiyotining uzoq muddatli strategik rivojlanishiga xizmat qiladi[2].

Yuqori o'sish sur'atlariga erishishda birinchi navbatda investitsiyalar hajmining kengayishi hal qiluvchi rol o'ynaydi. Xususan, xorijiy sarmoyadorlar uchun qulay biznes muhiti yaratish, soliq va bojxona imtiyozlarini joriy etish, erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish investitsion oqimlarning oshishiga xizmat qilmoqda. Bu esa yangi ishlab chiqarish korxonalarining tashkil etilishi, mahsulot turlari va eksport yo'nalishlarining kengayishiga olib kelmoqda. Bundan tashqari, sanoatning modernizatsiyasi ham iqtisodiyotning yuqori sur'atlarda rivojlanishini ta'minlaydi. Yangi texnologiyalarni joriy etish, raqamlashtirish, avtomatlashtirish va innovatsion jarayonlarni kuchaytirish ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi. Energiya samaradorligini kuchaytirish, transport va logistika infratuzilmasini yaxshilash, raqobatdosh milliy eksport mahsulotlarini yaratish ham iqtisodiy o'sishning barqarorligini mustahkamlaydi. Shuningdek, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik davlat iqtisodiyotining eng faol segmenti bo'lib, yangi ish o'rinlari yaratish, hududiy rivojlanishni ta'minlash

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

va ichki bozorni boyitishda muhim o'rin tutadi. Tadbirkorlikni rag'batlantirish, moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, kreditlar, subsidiyalar, grantlar va davlat kafolatlari iqtisodiyotning umumiy o'sish jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash – mamlakatning barqaror taraqqiyoti, aholining farovonligini oshirish va xalqaro raqobatbardoshligini kuchaytirishning eng muhim omilidir. Buning uchun iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida modernizatsiya jarayonlarini jadallashtirish, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish, investitsion muhitni yaxshilash hamda xususiy sektor ulushini oshirish zarur. So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan institutsional islohotlar, infratuzilmani rivojlantirish, soliq va bojxona tizimlarini soddalashtirish milliy iqtisodiyotning yangi bosqichga ko'tarilishini ta'minlamoqda. Shuningdek, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash, eksport salohiyatini kengaytirish, iqtisodiyotni xilma-xillashtirish yuqori o'sish sur'atlarining asosiy drayveri bo'lib xizmat qilmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash bir nechta muhim omillarning o'zaro uyg'unligiga bog'liq. Investitsiyalarni ko'paytirish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, zamonaviy va innovatsion texnologiyalarni joriy etish, infratuzilmani rivojlantirish hamda inson kapitaliga e'tiborni kuchaytirish iqtisodiy o'sishning asosiy shartlari hisoblanadi. Shu bilan birga, makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, tadbirkorlik uchun qulay sharoit yaratish va xususiy sektorning iqtisodiyotdagi rolini oshirish barqaror o'sish uchun muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston sharoitida iqtisodiyotni yanada diversifikatsiya qilish, eksport salohiyatini oshirish, hududlarda yangi ishlab chiqarishlarni tashkil etish va raqamli texnologiyalardan keng foydalanish yuqori o'sish sur'atlarini saqlab qolishga xizmat qiladi. Kelgusida investitsiya loyihalarining samaradorligini oshirish, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash, malakali kadrlar tayyorlash hamda yashil iqtisodiyot tamoyillarini keng joriy etish muhim yo'nalishlardan bo'lishi kerak. Ana shu chora-tadbirlarning kompleks amalga oshirilishi milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini kuchaytirib, aholining turmush darajasini oshirish va uzoq muddatli barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" PF–60-son Farmoni.
2. Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF). World Economic Outlook Reports.
3. Jahon banki. Doing Business hisobotlari.
4. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya vazirligi rasmiy ma'lumotlari.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.